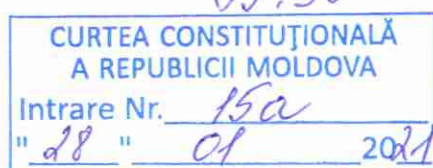

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

MD-2004, mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25, lit. g) din Legea nr. 317 din 13
decembrie 1994

cu privire la Curtea Constituțională și art. 38 alin.(1), lit. g) și art. 39 din
Codul

Jurisdicției Constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995

I. AUTORUL SESIZĂRII

Lilian Carp- deputat în Parlamentul Republicii Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan
cel Mare și Sfânt 105

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are obiect de examinare prevederile Legii nr. 252 din 16.12.2020 pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, care, prin articol unic stabilește, că *Legea insolvenței nr. 149/2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193–197, art. 663), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:*

1. La articolul 2, în noțiunea „creditor”, după cuvintele „care poate face dovada” se introduce cuvântul „incontestabilității”.

2. La articolul 20, alineatul (2) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă ori copia de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin lege executorie la acel moment.”

3. La articolul 21, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Instanța de insolvabilitate soluționează cererea introductivă, prin emiterea unei încheieri, în termen de 20 de zile de la depunere.”

4. La articolul 28, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Până la emiterea încheierii de admitere a cererii introductive spre examinare, în decursul a 3 zile lucrătoare de la primirea cererii introductive înaintate de creditor, instanța de insolvabilitate va expedia debitorului cererea în copie pentru a-și expune poziția procesuală prin înaintarea referinței.”

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT.

1. Constituția Republicii Moldova.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sânt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sânt factorii de bază ai economiei.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau **ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.**

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 126

Economia

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

- c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;
- d) stimularea cercetărilor științifice;
- e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;
- f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;
- g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;
- h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.**

2. Actele internaționale

CONVENȚIE Nr. 1950 din 04.11.1950 PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

PACTUL INTERNAȚIONAL CU PRIVIRE LA DREPTURILE CIVILE ȘI POLITICE Ratificat prin Hot. Parl. nr.217-XII din 28.07.90

Articolul 14

1. Toți oamenii sunt egali în fața tribunalelor și curților de justiție. Orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă asupra contestațiilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

3. Legislația internă

1. Cod Civil al Republicii Moldova Nr. 1107 din 06.06.2002

Articolul 1. Principiile legislației civile

(1) Legislația civilă este întemeiată pe recunoașterea egalității participanților la raporturile reglementate de ea, protecția vieții intime, private și de familie, recunoașterea inviolabilității proprietății, a libertății contractuale, protecția bunei-credințe, protecția consumatorului, recunoașterea inadmisibilității imixtiunii în afacerile private, necesității de realizare liberă a drepturilor civile, de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată și de apărare a lor de către organele de jurisdicție competente.

(2) Drepturile civile pot fi limitate prin lege organică doar în temeiurile prevăzute de Constituția Republicii Moldova.

2. Codul de procedură civilă a Republicii Moldova Nr. 225 din 30.05.2003.

Articolul 22. Egalitatea în fața legii și a justiției

(1) Justiția în pricinile civile se înfăptuiește **pe principiul egalității tuturor persoanelor**, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, **precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.**

3. Legea insolvenței Nr. 149 din 29.06.2012.

Articolul 1. Scopul și domeniul de reglementare

(1) Scopul prezentei legi este instituirea cadrului juridic privind stabilirea unei **proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit.**

Articolul 9. Cererea introductivă

Procesul de insolvență se întentează **doar în temeiul unei cereri de**

intentare a procesului de insolvabilitate (denumită în continuare cerere introductivă).

Articolul 10. Temeiurile de intentare a procesului de insolvabilitate

(1) Intentarea unui proces de insolvabilitate presupune existența unui temei.

(2) Temeiul general de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului.

(3) Temeiul special de intentare a unui proces de insolvabilitate constă în supraîndatorarea debitorului în cazul în care acesta este persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limitele patrimoniului său. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă acest fapt este posibil.

Articolul 18. Cererea introductivă depusă de creditor

(1) Creditorul poate depune cerere introductivă dacă are un interes legitim în intentarea procesului de insolvabilitate și își poate argumenta creanțele și temeiurile de intentare a procesului de insolvabilitate.

(2) Dacă cererea introductivă este admisă spre examinare, instanța de insolvabilitate este datoare să îl audieze pe debitor.

(3) Creditorul nu este în drept să inițieze proces de insolvabilitate în cazul în care debitorul se află în proces de restructurare, cu excepția cazului în care creanța a apărut după intentarea procesului.

4. Legea nr. 100 din 22.12.2017 privind actele normative.

Articolul 3. Principiile activității de legiferare

(1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii:

a) constituționalitatea;

b) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale;

c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente;

d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice;

e) asigurarea transparenței, publicității și accesibilității;

f) respectarea ierarhiei actelor normative.

(2) La elaborarea unui act normativ care reglementează activitatea de întreprinzător se respectă principiile stabilite de Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

(3) Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene.

(4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care:

a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune;

b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

Articolul 7. Corelația actelor normative

(1) Forța juridică a actelor normative se stabilește în funcție de competența și statutul autorității publice emitente, precum și de categoria actului. Limitele de competență privind adoptarea, aprobarea sau emiterea actelor normative sânt stabilite de Constituția Republicii Moldova, de Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern și de alte acte normative.

(2) Actul normativ cu forță juridică superioară poate modifica sau abroga un act normativ cu forță juridică inferioară al aceluiși emitent. În cazul modificării exprese a actului inferior, modificarea are aceeași forță juridică ca și actul modificat.

(3) În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și (4).

IV. PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTELE DE RIGOARE

Autorul sesizării exprimă opțiunea, că normele legale menționate la capitolul I al prezentei sesizări încalcă cumulativ, direct sau indirect, prevederile articolelor 9, 20, 26, 54, 126 din Constituția Republicii Moldova, art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

De asemenea, aceste norme vin în contradicție cu un șir de norme concurente din legislația internă a Republicii Moldova.

De menționat, că promovarea proiectului de lege privind modificarea Legii insolvabilității nr.149/2012 a fost îndeplinită contrar procedurii stabilite pentru adoptarea actelor normative și fără avizarea din partea organelor și instanțelor competente.

În sensul expus, potrivit art. 21 alin.1 lit. e) al Legii nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative „*proiectul unui act normativ se elaborează în câteva etape consecutive, printre care consultarea publică, avizarea proiectului actului normativ de către autoritățile a căror competență are tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ, efectuarea expertizelor*”.

Conform art. 31 alin.1 al Legii nr.100/2017 „*proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de*

implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect.”

Conform art.33 alin.3 al aceleiași Legi „*Avizele cu privire la proiectul actului normativ se remit autorului proiectului sau autorității responsabile cel târziu în ultima zi a termenului stabilit pentru avizare”*.

Astfel, la faza de pregătire, proiectul de lege privind modificarea Legii insolvenței nr.149/2012, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă a fost înregistrat la Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova pe data de 15.12.2020, iar potrivit informației plasate pe pagina web a Parlamentului RM <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5371/language/ro-RO/Default.aspx>), pe data de 17.12.2020, proiectul în cauză a fost deja votat în două lecturi.

De menționat, că proiectul de lege privind modificarea Legii insolvenței nr.149/2012 a primit aviz negativ din partea Consiliului Superior al Magistraturii, dar cu regret legea a fost adoptată fără a consulta acest organ. Cumulând cele expuse, autorul sesizării exprimă opțiunea, că prin neglijarea procedurii stabilite imperativ de lege, puterea legislativă a intervenit într-o manieră inadmisibilă în adoptarea proiectului de lege nominalizat.

Obligarea creditorului (creditorilor) de a anexa la cererea introductivă *copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă ori copia de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin lege executorie la acel moment*, reprezintă nu altceva decât o restrângere a dreptului la accesul liber la justiție, dreptul la apărare, dreptul la un recurs efectiv. În esență, creditorii recurg la modalitatea de satisfacere a creanțelor sale prin depunerea cererii introductive când debitorul este în imposibilitate de ași onora obligațiunile asumate și (creditorii) sunt justificați a pretinde respectarea principiului consacrat în art. 1 alin. (1) Cod Civil în corespundere cu care *legislația civilă este întemeiată pe recunoașterea egalității participanților la raporturile reglementate de ea, inviolabilității proprietății, libertății contractuale, inadmisibilității imixtiunii în afacerile private, necesității de realizare liberă a drepturilor civile, de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată și de apărare judiciară a lor*.

Potrivit art. 20 din Constituție, *orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție*. Acest drept reprezintă o premisă și o reală garanție a respectării tuturor drepturilor omului consfințite în actele normative interne și internaționale.

Accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe raporturi juridice și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. În

conexiune cu acest principiu este *dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești* competente împotriva actelor care violează drepturile legitime ale persoanelor, consacrat în art. 20 din Constituție, și *dreptul la apărare*, reglementat de art.26 din Constituție, conform căruia fiecarei persoane în Republica Moldova i se garantează dreptul la apărare. Fiecare om are dreptul *să reacționeze independent*, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Prin prevederile Legii nr. 252 din 16.12.2020 pentru modificarea Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, creditorii sunt plasați într-un raport de ilegalitate cu debitorul în încercarea de ași satisface legal creanțele. Și acest fapt este în vădită contradicție cu **principiul libertății activității de întreprinzător, principiul concurenței loiale și principiul inviolabilității investițiilor persoanelor fizice și juridice** consacrate în art. 9 și 126 din Constituție.

În sensul art. 2 al Legii insolvenței, noțiunea de creditor este privită de către legiuitor ca o noțiune generică, menită să pună în evidență dreptul de creanță al creditorului față de debitor, a cărui dovadă poate fi efectuată prin orice mijloc de probă admisibil și pertinent, în condițiile Legii insolvenței. La etapa depunerii cererii introductive, art.18 alin.1 al Legii insolvenței pretinde ca „*creditorul să-și poată argumenta creanțele și temeiul de intentare a procesului de insolvență*”. La această etapă incipientă, legiuitorul pretinde doar dovada existenței unei creanțe certe, lichide și exigibile; nu neapărat bazată pe existența unei hotărâri judecătorești irevocabile prin care să probeze incontestabilitatea creanței. Creanța va dobândi caracterul „incontestabil” numai după validarea acesteia de către instanța de insolvență, adică la o etapă avansată de derulare a procedurii de insolvență. Drept urmare, introducerea în art. 2 al Legii nr.149/2012 în noțiunea „creditor”, după cuvintele „care poate face dovada” a cuvântului „incontestabilității”, denaturează noțiunea de creditor, utilizată frecvent în conținutul legii, până la etapa validării creanțelor.

Este criticabilă și reintroducerea a lit. d) în alin. 2 din art. 20 al Legii insolvenței. Pe parcursul ultimilor ani, prevederea similară conținută în vechea redacție a art. 20 alin. 2 lit. c) a Legii nr.149/2012, a generat doar speculații și pe alocuri soluții divergente, ajungând chiar să constituie obiectul unei sesizări la Curtea Constituțională (sesizarea nr.150g/2018).

Prin Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr.150g/2018 din 30.10.2018, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a subliniat că, existența unei hotărâri explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție (Hotărârea nr. 2 din 24 martie 2014 cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței), care la pct. 4.2 stabilește că dovada creanței față de patrimoniul debitorului se face prin documentele ce confirmă obligațiile debitorului față de creditor, mărimea datoriilor la aceste obligații, alte documente care justifică creanța și nu este obligatoriu ca creanța să fie probată doar prin copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă, ori prin copia de pe încheierea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii

judecătorești sau a hotărârii arbitrare străine, ori prin decizia (hotărârea) organului abilitat prin lege executorie la acel moment.

Curtea Constituțională a reiterat, că instanța judecătorească supremă a elucidat aspectele relative la anexarea documentelor la cererea introductivă. **Aceasta a subliniat caracterul alternativ al documentelor care urmează a fi anexate la cererea introductivă. Este esențial ca creditorii să facă dovada creanței lor față de patrimoniul debitorului.**

Totodată, Curtea Constituțională menționează că, potrivit articolului 115 alin. (1) din Constituție, justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii, iar în conformitate cu articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789 din 26 martie 1996, Curtea Supremă de Justiție este instanța judecătorească supremă, care asigură aplicarea corectă și uniformă a legislației de către toate instanțele judecătorești. În acest sens, Curtea Europeană a recunoscut, în cauza *Baydar v. Olanda*, 24 aprilie 2018, § 47, faptul că asigurarea aplicării uniforme și a interpretării corecte a legilor de către instanțele supreme ale unui stat reprezintă un scop legitim compatibil cu Convenția.

Art. 54 din Constituție prevede expres că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Totodată, aceste condiții nu pot admite restrângerea a așa drepturi fundamentale precum accesul liber la justiție prevăzut de art. 20 din Constituție.

Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Dreptul la un proces echitabil, reglementat de art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, exprimă dreptul fiecăruia la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Republica Moldova, ratificând Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și-a asumat obligația de a garanta tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile proclamate de Convenție. Art. 13 din Convenție prevede că „orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale...”. Aceste prevederi pun în valoare nu numai esența drepturilor protejate prin

Convenție, dar și responsabilitatea care revine propriilor instituții ale statului în asigurarea exercitării drepturilor.

Sub aspectul celor expuse, modificarea operată la art. 21, alin. (2) din Legea insolvabilității (majorarea termenului de soluționare a cererii introductive de la 3 zile la 20 zile de la depunere) direct desconsideră principiile constituționale expuse supra. În esență reglementarea pusă în aplicare prin prevederile Legii nr. 252 din 16.12.2020 pentru modificarea Legii insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012 instituie o regulă, conform căreia, instanța de insolvabilitate va fi obligată să preîntâmpine debitorul despre depunerea cererii introductive, în același timp oferindu-i un termen de 20 de zile pentru diminuarea activelor societății.

Prin aceeași prismă de neconstituționalitate este apreciată și modificarea a art. 28 alin. 1 din Legea insolvabilității. Principial, încheierea de admitere a cererii introductive spre examinare are semnificația încheierii de intentare a cauzei civile de către instanța de judecată. După cum e și firesc, actele de procedură pot fi săvârșite numai după punerea pe rol a cauzei de către instanța de judecată. Săvârșirea actelor procedurale până la punerea pe rol a cauzei, precum expedierea către debitor a copiei cererii introductive; propunerea de înaintare a referinței; depunerea referinței de către debitor și alte acțiuni conexe, sunt contrare principiilor generale consacrate de legislația procesual-civilă și prin urmare sunt ilegale.

Este relevant cauzei și faptul, că prevederile Legii nr. 252 din 16.12.2020 pentru modificarea Legii insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012 nu corespunde dispoziției art. 3 al Legii privind actele normative, care prevede că actul normativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și **să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației**. Suntem justificați a declara, că nu sunt respectate principiile **oportunității, coerenței, consecvenței și echilibrului între reglementările concurente, principiile consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice** stabilite în art. 3 din Legea privind actele normative.

Considerăm utile pentru examinarea cauzei sub toate aspectele experiența și reglementările internaționale în domeniul insolvabilității. Astfel Comisia Națiunilor Unite pentru Dreptul Comerțului Internațional (UNCITRAL), în postura de organism subsidiar al Adunării Generale a Națiunilor Unite, elaborează texte cu caracter legislativ în scopul de a ajuta statele membre să-și modernizeze dreptul comercial și texte cu caracter nelegislativ destinate să faciliteze negocierile între părțile unei tranzacții comerciale. La data de 30 mai 1997 la cea de-a 30-a sesiune a UNCITRAL (Comisia Națiunilor Unite pentru Dreptul Comerțului Internațional) a fost adoptată Legea model privind insolvența transfrontalieră, o finalizare a unor eforturi susținute de a da o reglementare unitară și modernă a falimentului care depășește frontierele unui stat. În acest sens **Ghidul Legislativ privind legea insolvenței UNCITRAL (2005)** este un text care furnizează indicații pentru elaborarea actelor normative, prin care se discută probleme de politică generală, opțiuni pertinente și care recomandă soluțiile legislative optime.

V. CERINȚELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, în baza art. 135, alin. (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova, a art. 4, alin. (1), lit. a) al Legii cu privire la Curtea Constituțională și a art. 4, alin. (1), lit. a) al Codului jurisdicției constituționale, solicit Curții Constituționale a Republicii Moldova să exercite controlul constituționalității următoarelor norme legale:

1. Legea nr. 252 din 16.12.2020 pentru modificarea Legii insolvențabilității nr. 149 din 29.06.2012, care, prin articol unic stabilește, că *Legea insolvențabilității nr. 149/2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193–197, art. 663), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:*

1. La articolul 2, în noțiunea „creditor”, după cuvintele „care poate face dovada” se introduce cuvântul „incontestabilității”.

2. La articolul 20, alineatul (2) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) copia de pe hotărârea irevocabilă a instanței de judecată sau copia de pe hotărârea arbitrală irevocabilă ori copia de pe hotărârea judecătorească irevocabilă privind recunoașterea hotărârii judecătorești sau a hotărârii arbitrale străine, ori decizia (hotărârea) organului abilitat prin lege executorie la acel moment.”

3. La articolul 21, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Instanța de insolvențabilitate soluționează cererea introductivă, prin emiterea unei încheieri, în termen de 20 de zile de la depunere.”

4. La articolul 28, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Până la emiterea încheierii de admitere a cererii introductive spre examinare, în decursul a 3 zile lucrătoare de la primirea cererii introductive înaintate de creditor, instanța de insolvențabilitate va expedia debitorului cererea în copie pentru a-și expune poziția procesuală prin înaintarea referinței.”

Lilian CARP

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova